

NORGES HØYESTERETT

Den 27. august 2012 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Matheson og Noer i

HR-2012-01683-U, (sak nr. 2012/1364), sivil sak, anke over kjennelse:

A (advokat Aslak Runde)

mot

A, hans konkursbo (advokat Tor Kolden)

Staten v/Skatt øst

K J E N N E L S E :

- (1) Anken gjelder kjennelse om konkursåpning etter konkursloven § 60, jf. § 61.
- (2) Staten v/Skatt øst begjærte 29. mars 2012 As bo tatt under konkursbehandling. Grunnlaget for begjæringen var krav på skyldig merverdiavgift på ca. 370 000 kroner. Det var 10. oktober 2011 avholdt utleggsforretning med konklusjon intet til utlegg.
- (3) Nord-Gudbrandsdal tingrett avsa 16. mai 2012 kjennelse med denne slutning:
"Boet til A, fødselsnummer -----, X, tas under behandling som konkursbo."
- (4) A anket til Eidsivating lagmannsrett, som 22. juni 2012 avsa kjennelse med slik slutning:
"1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler A 6.000 – sekstusen – kroner til Staten ved Skatt Øst innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelse."
- (5) A har påanket lagmannsrettens kjennelse til Høyesteretts ankeutvalg. Anken retter seg mot lagmannsrettens lovtolking og saksbehandling – mangelfulle kjennelsesgrunner. Skatt øst har

tatt til motmæle.

- (6) *Den ankende part – A* – har i korte trekk anført:
- (7) Lagmannsretten har lagt til grunn en uriktig forståelse av kravene til bevis for insolvens etter konkursloven § 61, jf. § 60. Innledningsvis i sine bemerkninger angir lagmannsretten tilsynelatende et korrekt utgangspunkt om at det må foreligge en "betydelig sannsynlighetsovervekt" for konkursgrunnlaget. Dette er imidlertid ikke blitt fulgt opp i den videre drøftelse. Lagmannsretten har ikke foretatt en tilstrekkelig prøving av insolvensspørsmålet, og når den "[e]tter en samlet vurdering" konkluderer med at det foreligger illikviditet, må dette forstås slik at den har bygd på alminnelig sannsynlighetsovervekt.
- (8) Lagmannsrettens kjennelse er også beheftet med mangelfulle kjennelsesgrunner. Skatt øst har bare ført fragmentariske insolvensbevis og ikke bygd opp noen helhetlig insolvensargumentasjon. Heller ikke i tingrettens eller lagmannsrettens kjennelse finnes det noen helhetlig insolvensargumentasjon. I lys av den bakenforliggende bevisbyrde skulle lagmannsretten ha redegjort nærmere for hvorfor A utvilsomt er insolvent og vist dette tallmessig.
- (9) A har nedlagt slik påstand:
- "1. Eidsivating lagmannsretts kjennelse 22. juni 2012 oppheves
2. A tilkjennes saksomkostninger for lagmannsrett og Høyesterett"
- (10) *Ankemotparten – staten v/Skatt øst* – har i korte trekk anført:
- (11) Lagmannsrettens lovtolkning er korrekt. Det gjelder ikke et alminnelig krav om betydelig bevisovervekt for insolvens. Etter statens oppfatning er det "først i de tilfeller der retten er i tvil om insolvens foreligger at det stilles krav til en klar sannsynlighetsovervekt".
- (12) I dette tilfellet foreligger det ikke tvil om at den ankende part er insolvent. Lagmannsrettens bevisvurdering faller utenfor utvalgets kompetanse. Det bestrides at lagmannsrettens kjennelsesgrunner er utilstrekkelige.
- (13) Staten har nedlagt slik påstand:
- "1) Anken forkastes
2) Staten v/Skatt øst tilkjennes saksomkostninger for Høyesterett"
- (14) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (15) Anken er en videre anke over kjennelse av lagmannsretten, og etter tvisteloven § 30-6 bokstav b og c er ankeutvalgets kompetanse begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolkning.
- (16) Utvalget er kommet til at anken ikke kan føre frem.
- (17) Det følger av rettspraksis og teori at konkursrekvirenten har bevisbyrden for at han har et krav som kan tjene som grunnlag for konkursåpning, og at det stilles krav om klar sannsynlighetsovervekt, se Rt. 2004 side 118 og Kristian Huser, Gjeldsforhandling og

konkurs, Bind 2, Bergen 1988, side 39 flg. Med mindre det foreligger presumsjon etter konkursloven §§ 62 eller 63, må det samme gjelde for vilkåret om insolvens, se Huser, op.cit. side 134 og Håvard Wiker og Knut Ro, Konkursloven – kommentarutgave, Oslo 2003, side 222. Begrunnelsen for denne regel er at konsekvensene av en uriktig avgjørelse om konkursåpning vil være vesensforskjellige for partene, og at det normalt vil være vesentlig mer betenkelig med en uriktig konkursåpning enn en feilaktig nektelse av å åpne konkurs. I Rt. 2004 side 118 brukes under henvisning til Huser, op.cit. side 41 uttrykket "betydelig" sannsynlighetsovervekt. Ankeutvalget oppfatter dette uttrykket synonymt med "klar" sannsynlighetsovervekt.

- (18) Lagmannsretten har i sin kjennelse innledningsvis bemerket:

"Innledningsvis bemerkes at det er den som begjærer konkurs som må godtgjøre at konkursgrunnlaget foreligger, og at det kreves 'betydelig sannsynlighetsovervekt' for dette, jf Rt-2004-118."

- (19) Ankeutvalget forstår denne uttalelse slik at den ikke bare gjelder konkursrekvirentens krav, men også andre vilkår for konkurs. Etter det utvalget har fremholdt ovenfor, gir dette uttrykk for en riktig lovforståelse.

- (20) Ved vurderingen av om A er insolvent, drøfter lagmannsretten først om han er i stand til å betale sin gjeld etter hvert som den forfaller (illikviditetsvilkåret). Denne drøftelse konkluderer lagmannsretten slik:

"Etter en samlet vurdering finner lagmannsretten at A ikke vil kunne oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, og at betalingsudyktigheten ikke antas å være forbigående."

- (21) Ankeutvalget kan ikke se at denne formulering kan oppfattes slik at lagmannsretten har bygd på alminnelig sannsynlighetsovervekt. Det lagmannsretten uttaler ved behandlingen av om A er i stand til å betale sin gjeld etter hvert som den forfaller, må ses i lys av det beviskrav som lagmannsretten innledningsvis har oppstilt.

- (22) Etter å ha konkludert med at A er illikvid, behandler lagmannsretten insuffisiensvilkåret, det vil si om debtors gjeld overstiger verdien av hans aktiva. Lagmannsretten foretar her en vurdering av As oppstilling av aktiva og fremlagte verdivurderinger og sammenholder disse opplysningene med opplysningene om hans samlede gjeld. Deretter uttaler lagmannsretten:

"Etter en samlet vurdering finner lagmannsretten det klart at As gjeld overstiger den reelle verdien av hans samlede aktiva og at han er insuffisient."

- (23) Det lagmannsretten uttaler her, samsvarer med det den innledningsvis har uttalt om beviskravet, og som gir uttrykk for en riktig lovforståelse.

- (24) Ankeutvalget kan heller ikke se at lagmannsrettens insolvensvurdering er mangelfull, eller at lagmannsrettens kjennelsesgrunner er utilstrekkelige. Lagmannsrettens vurdering er begrenset til de aktivaposter som er omstridte. Boet er relativt oversiktlig, og i et tilfelle som dette er det etter utvalgets oppfatning ikke nødvendig med noen sammenfattende talloppstilling.

- (25) Anken har vært forgjeves, og staten må i samsvar med hovedregelen i tvisteloven § 20-2 tilkjennes sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett.

- (26) Sakskostnadene for lagmannsretten er i lagmannsrettens kjennelse fastsatt til 6 000 kroner.

Denne avgjørelse er utvalget enig i. Sakskostnadene for Høyesterett settes til 5 000 kroner.

(27) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler A til staten v/Skatt øst 5 000 – femtusen – kroner.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)

Riktig utskrift: